

Psychoterapie v rozvodové situaci

Mgr. Milan Pilát, FF MU 2021/2022

Rozvody - statistika

- Na každých 100 sňatků připadá 45 – 50 rozvodů
- Návrh na rozvod – žena 44 %, 31 % společně, 24 % muž
- 57% se týká nezletilých dětí
- cca 20% lidí se rozvádí opakovaně
- nejčastěji udávaný důvod: „*rozdílnosti povah, názorů a zájmů*“
- Průměrná doba trvání manželství 13let (postupně se zvyšuje)
- 85% dětí v péči matky, 5% v péči otce, 5% společná péče, 5% střídavá péče

Historie přístupu k porozvodovému uspořádání

- Svěřování výhradně matkám
- Rozdělování dětí
- Střídavá péče

... vždy psychologické důvody

Co je na rozvodu pro děti tak těžké?

- Rozvod je z hlediska dětí jedna z největších zátěží
- Dítě by si to dobrovolně samo (téměř nikdy) nevybralo
- Představa rodiny z pohledu dítěte je velmi konzervativní
- Všichni sledují „nejlepší zájem dítěte“

= hledání nejméně špatného řešení

Jak děti prožívají konflikty a rozvod rodičů

Klinická psychologická zkušenost

- Konfliktu rodičů na pozadí nabídnuté symptomatiky dětí
- Možné projevy dítěte:
 - Depresivní symptomatika
 - Pocity viny, fantazie o svém vlivu na dění v rodině („kdybych byl hodný...“)
 - Vyhýbavost, vyvažování tvrzení o rodičích
 - Loajalita k přítomnému rodiči – potenciální rozpor ve zkušenosti rodičů s dítětem
 - Preference jednoho z rodičů dítětem (tzv. syndrom zavrženého/odcizeného rodiče)
 - Idealizace jednoho z rodičů (preferovaného / méně často vídaného)
- Nepřítomnost/nedostupnost druhého rodiče

Klinická psychologická zkušenost

- Rodič dává symptomy do souvislosti s negativním vlivem druhého rodiče
- Žádost terapie = požadavek argumentu (zprávy) pro probíhající po/rozvodové řízení

(tendence devalvace/zneužívání psychologie ze strany rodičů i institucí)

Psychoterapeutické otázky

- **Kdo je zde klientem?**
- **Pro jaký typ péče je to indikace? Je některý typ péče kontraindikovaný?**
- **Co je možné dělat bez nepřítomného rodiče?**
- **Jaký vliv mají zapojené instituce/další lidé na situaci?**

(OSPOD, soud, soudní znalci, advokáti, mediátoři, manželský poradce, psychiatr, pediatr, širší rodina... všichni sledují **nejlepší zájem dítěte**)

- **Jaký je aktuální kontext?**

No kids in the middle („Dítě v centru“)

- Multi-family therapy
- (J. van Lawick, M. Visser: No Kids in the Middle: Dialogical and Creative Work with Parents and Children in the Context of High Conflict Divorces. Australian and New Zealand Journal of Family Therapy 2015, 36, 33–50.)
- ČR adaptace („Dítě v centru“): Spondea, OSPOD Zlín
- Souběžně rodičovská a dětská skupina – v terapii jsou dospělí
- 5 - 6 rodičovských párů, počet dětí dle rodin
- 3 hodiny 1 x za cca 2-3 týdny (2 bloky, uprostřed pauza)
- 2 psychologové v RS, 1-2 psychologové + soc. pracovníce v DS
- Zapojení soc. sítě rodičů, úzká spolupráce s institucemi (OSPOD, soudy)

Výchozí předpoklady programu

- Efektivní je práce s celou rodinou (ne jen s dítětem)
- Preference rodičovské identity (namísto dominance tématu expartnerského konfliktu)
- Ambicí deeskalace očerňování mezi rodiči, schopnost nahlédnutí perspektivou dítěte, akceptace druhého rodiče jako pro dítěte důležitého
- Dítě není tím, kdo na sobě potřebuje primárně pracovat
- Pro děti prostor pro vyjádření zkušenosti bytí v centru konfliktu, sdílení ve skupině vrstevníků s podobnou zkušeností

Principy a cíle programu - rodičovská skupina

A) edukace

B) sebezkušenost

C) skupinový proces

- Obrat od focusu na svoje potřeby - k focusu na potřeby dítěte
- Obrat od ostražitého sledování činů druhého rodiče a vnímání jich jako nepřátelských - ke sledování výjimek otevírajících komunikaci
- Vyjádření pochopení pro prožívané emoce, zároveň podpora v získávání větší kontroly nad ventilací negativního emočního naladění vůči druhému rodiči

Cílem: postupné vedení obou rodičů k vytvoření společného díla pro děti